

373.31(082)

1798

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Криворізький державний педагогічний університет

Кафедра педагогіки і психології

*ПРОБЛЕМИ ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ ПОЧАТКОВОЇ
ОСВІТИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ
РЕФОРМУВАННЯ ШКОЛИ*

**Збірник наукових та науково-методичних праць
кафедри педагогіки і психології
Криворізького державного педагогічного університету**

Випуск 2

Кривий Ріг

2003

Вид-во "Світ", 1990.

2. Германович А. Й. Звуковые жесты // Вопросы теории и истории языка. - Л., 1969.

3. Коваль А. П. Слово про слово. - К.: Рад. школа, 1986.

4. Ломоносов М. В. Краткое руководство к риторике. - М., 1986.

5. Олійник Г. А. Виразне читання. Посібник для вчителів. - Тернопіль, 2001.

Лисечко В.П.

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ ОНОВЛЕННЯ ФІЛОСОФСЬКОЇ ОСВІТИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ

В статье рассматриваются актуальные вопросы обновления содержания и методики философского образования в контексте реформирования современной высшей педагогической школы.

The article deals with important questions of renewal of the context and methods in philosophical education. These problems are viewed in the context of modern higher education reform.

У Національній доктрині розвитку освіти України в ХХІ столітті розкриті соціальні функції освіти в сучасному суспільстві та в перспективі його подальшого розвитку, обґрунтовано необхідність та основні напрями реформування сучасної вищої педагогічної освіти. Важливою ланкою реформи вищої школи є оновлення змісту та методологічної основи філософської освіти майбутніх фахівців.

Філософія, виконуючи світоглядну, методологічну, виховну функції, завжди відіграла значну роль в системі

підготовки майбутнього вчителя як інтелігента та професіонала. В сучасних умовах, коли головною метою вищої педагогічної освіти стає формування особистості вчителя як людини культури, як активного громадянина та творчої індивідуальності, виникає необхідність в реформуванні філософсько-світоглядної підготовки студентів. Це реформування має передбачати створення нової моделі філософської підготовки студентської молоді, яка відповідала б новим тенденціям в розвитку суспільства та новим завданням, що поставлені перед сферою освіти.

У статті ставиться мета - розкрити деякі напрями та шляхи оновлення філософсько-світоглядної освіти майбутніх педагогів у контексті загальних задач розвитку освіти України у ХХІ ст.

Реформування філософсько-світоглядної освіти передбачає:

- 1) переосмислення мети і завдань цієї освіти;
- 2) оновлення спрямованості та змісту курсу філософії;
- 3) зміну принципів відбору та структурування навчального матеріалу;
- 4) перегляд методики викладання філософії, використання нових методів та технологій навчання.

Сьогодні потрібне переосмислення мети філософської освіти з позицій особистісно орієнтованої методики навчання та виховання. Філософська освіта в сучасних умовах має бути спрямована на: 1) розвиток творчого, критичного мислення студента, здатного не лише оволодівати філософськими знаннями, а й уміти активно використовувати їх для розв'язання проблем своєї майбутньої педагогічної діяльності; 2) формування гуманістичного та демократичного світогляду майбутніх педагогів, здатних будувати свою навчальну та виховну діяльність в школі на принципах гуманізму, демократизму, патріотизму; 3) виховання громадянина та патріота України, який зберігає і продовжує українські культурні та історичні традиції, шанобливо ставиться до різних святинь, а також до культурної спадщини людства.

Таким чином, філософська освіта майбутніх педагогів має бути більш тісно пов'язаною з їх професійною підготовкою, служити засобом формування та розвитку тих особистісних якостей, які є необхідними елементами професіограми сучасного вчителя.

Реалізація цих завдань можлива лише за умови оновлення змісту філософської освіти, зміни принципів відбору та структурування навчального матеріалу. До напрямів оновлення змісту філософської освіти можна віднести:

- гуманізацію змісту курсу філософії шляхом зміщення його смислового центру на антропологічні, смисложиттєві, аксіологічні та соціальні проблеми. При розгляді онтологічних та гносеологічних проблем більше уваги теж має приділятися їх антропологічним та аксіологічним аспектам.

- включення до основного курсу або введення окремого спецкурсу з проблем філософії освіти. Філософія освіти дає можливість конкретизувати застосування філософських ідей як методологічної основи розв'язання проблем, що виникають в сучасній педагогічній теорії та практиці, розкрити головні „канали” взаємодії філософії та педагогіки.

- проблематизація змісту філософії шляхом відтворення логіки виникнення філософських проблем та розкриття альтернативних підходів до їх розв'язання. Це потребує певного розширення розділу „Історія філософії”, в якому філософська думка постає критичною, персоніфікованою в особистостях, тісно зв'язаною з духом історичної епохи.

Оновлення змісту філософської освіти, його проблемне структурування передбачає і перегляд методики викладання. Головне завдання тут, на наш погляд, в подоланні гностичного підходу, в переході від інформативно-репродуктивного до проблемно-продуктивного методу викладання. Викладання філософії має здійснюватись відповідно до її природи і використовувати її гуманістичний потенціал. Філософія – це не просто об'єктивоване, де персоналізоване знання, це, в першу чергу, теоретична форма особистісного світогляду. Освоєння філософії має стати особистісно значимим чинником, сприяти

виробленню власних життєвих орієнтацій молодій людині. Позитивна мотивація на опанування філософії виникає тоді, коли студент в процесі ознайомлення з нею знаходить у філософії теоретичне осмислення і своїх життєвих проблем. Тому вузівський курс філософії має життєвий смисл лише в контексті самовизначення особистості. А тому важливо філософські проблеми курсу сформулювати як власні екзистенціальні проблеми особистості.

У процесі викладання філософії важливо також використовувати плюралістичність філософського пізнання. Філософський плюралізм – це не слабкість, а сила філософської творчості. Він є „запрошенням” до сотворчості, діалогу, співставлення свого духовного досвіду з досвідом інших. Він протистоїть догматизму, фанатизму, монополізму в сфері духу і є необхідною формою демократичної культури. Тому потрібно використовувати у викладанні філософії проблемно-ситуаційну технологію, яка розхитує стереотипи репродуктивного типу інтелектуальної діяльності, що складаються у студентів ще в довузівський період і сприяє розвитку продуктивного, критично-рефлексивного мислення. Тому в процесі викладання філософії на семінарських заняттях важливо використовувати активні форми занять, які передбачають евристичний діалог, дискусію, розв’язання тестових завдань проблемного характеру і руйнують установку на „правильне говоріння” як відтворення певного філософського тексту, спонукають до самостійного мислення філософськими категоріями, розвивають уміння аргументувати, доводити свою думку та критично аналізувати і поважати думку інших. Використання діалогічного та проблемного методів навчання в курсі філософії сприяє розвитку творчого потенціалу студентів, формуванню високої культури комунікації та толерантності.

Література:

1. Філософія освіти ХХІ ст.: проблеми і перспективи //Педагогічна газета. – 2001. - № 2.